

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

I november 1977 nedsatte regeringen et udvalg med repræsentanter for arbejdsmarkedets parter. Udvalget skulle udarbejde forslag til ordninger, der sikrede en bedre fordeling af det eksisterende arbejde og skulle bl.a. udarbejde forslag med henblik på begrænsning af det eksisterende overarbejde og indførelse af obligatorisk afspadsering af overarbejde i videst muligt omfang.

Udvalget har den 18. januar 1979 afgivet betænkning til arbejdsministeren med lovforslag om begrænsning af overarbejde og om afspadsering, som et flertal af udvalget står bag. Repræsentanterne i udvalget fra Dansk Arbejdsgiverforening og Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger har ikke kunnet gå ind for udarbejdelse af lovforslag og har derfor afgivet en særudtalelse.

Udvalgets flertal foreslår, at der indføres en ordning om begrænsning af overarbejde og afspadsering af udført overarbejde.

Udvalgets forslag bygger på princippet om, at en lovmæssig fastsat ordning om begrænsning og afspadsering af overarbejde er subsidiær i forhold til en tilsvarende overenskomstmæssigt fastsat ordning. Baggrunden for at gøre lovforslaget subsidiært er så vidt muligt at undgå indgreb i gældende overenskomstbestemmelser og et ønske om at søge udformet en smidig ordning, der kan tage hensyn til brancheforskelle og lignende.

Efter udvalgets forslag finder ordningen direkte anvendelse på arbejdsforhold, der hviler på individuelle aftaler.

Udvalgets flertal foreslår, at overarbejde begrænses ved, at den enkelte arbejdstagers overarbejde højst kan udgøre 100 timer årligt, medmindre andet aftales mellem overenskomtparterne. Udvalget foreslår endvidere, at alt overarbejde skal afspadseres, således at der til hver times overarbejde svarer en times afspadsering. For at sikre den størst mulige beskæftigelseseffekt af en sådan afspadseringsordning foreslås det, at afspadsering skal finde sted så hurtigt som praktisk muligt, og

senest 2 måneder efter at overarbejdet er gjort op, medmindre der mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren på virksomheden inden 14 dage efter dette tidspunkt er truffet anden aftale.

For at lovforslaget skal kunne virke tilstrækkeligt smidigt under hensyntagen til produktionsmæssige og personlige hensyn har udvalgets flertal endvidere foreslået, at der indføres en dispensationsmulighed.

Regeringen fremsætter på grundlag af udvalgets overvejelser nærværende forslag til lov om begrænsning af overarbejde og om afspadsering.

Ud fra de samme hensyn, som lå bag udvalgets forslag om, at en lovgivning på dette område burde være subsidiær i forhold til en tilsvarende overenskomstmæssig fastsat ordning, har regeringen fundet, at lovforslaget bør vige for enhver modstående aftale om begrænsning af den enkelte lønmodtagers overarbejde, om afspadseringspligt og om afspadseringsfrist, hvad enten denne ligger over eller under lovforslagets standard, hvis aftalen har form af en kollektiv overenskomst eller kollektiv aftale, og hvis denne overenskomst eller aftale er indgået efter lovforslagets ikrafttræden. Der findes i dag inden for overenskomstrådet talrige eksempler på bestemmelser, der tilsigter i videst muligt omfang at begrænse overarbejdet og samtidig indeholder bestemmelser om, at overarbejde i videst muligt omfang bør afspadseres. En lovmæssigt fastsat ordning om obligatorisk afspadsering skal ikke regulere dette område, men regulere områder, hvor kollektive overenskomster ikke indeholder afspadseringsordninger, og områder, der ikke er overenskomstmæssigt dækket.

Med hensyn til maksimumsgrænsen for den enkelte lønmodtagers overarbejde, afspadseringspligt og afspadseringsfrist samt principperne for dispensation fra lovforslaget bygger forslaget på udvalgets overvejelser.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Den forøgelse i beskæftigelsen – opgjort i antal personer – der vil komme som følge af lovforsla-